

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

І Н С Т Р У К Ц І Я

№ 2

з охорони праці під час роботи з екранними пристроями.

м. Суми

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

наказ ректора
від 17 вересня 2020 р.
№ 0748-I

І Н С Т Р У К Ц І Я № 2

З ОХОРОНИ ПРАЦІ ПІД ЧАС РОБОТИ З ЕКРАННИМИ ПРИСТРОЯМИ.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Вимоги інструкції поширюються на всіх працівників (далі – користувачів), які у своїй діяльності здійснюють роботу, пов'язану з використанням екранних пристроїв незалежно від їхнього типу та моделі і встановлюють мінімальні вимоги безпеки та захисту здоров'я.

1.2. Електронні пристрої – електронні засоби для відтворення будь-якої графічної або алфавітно-цифрової інформації (на основі електронно-променевої трубки, рідкокристалічні, плазмові, проєкційні, органічні світлодіодні монітори та інші новітні розробки у сфері інформаційних технологій).

1.3. Дана інструкція призначена для запобігання або зменшення впливу несприятливої дії на працівників шкідливих факторів, які супроводжують роботу з екранними пристроями.

– зорове та нервово-емоційне напруження при перебуванні у вимушеній робочій позі, яка супроводжується локальним напруженням верхніх кінцівок на фоні обмеженої загальної м'язової активності (гіподинамії);

– м'яке рентгенівське випромінювання при роботі з візуальними дисплейними терміналами (ВДТ), що мають електронно-променеву трубку;

– електромагнітне випромінювання;

– ультрафіолетове та інфрачервоне випромінювання;

– електростатичне поле між екраном та оператором;

– наявність пилу, озону, оксидів азоту та аероіонізації.

1.4. До виконання самостійних робіт з профілактичного обслуговування, налагодження, ремонту персональних електронно-обчислювальних машин (ПЕОМ) та екранних пристроїв забороняється допускати осіб молодше 18 років. Персонал, який виконує такі роботи, повинен мати відповідну групу з електробезпеки.

1.5. Вимоги цієї інструкції не поширюються

- на робочі місця здобувачів освіти у комп'ютерних класах, кабінетах, аудиторіях закладів освіти;

- користувачів планшетів, смартфонів, мобільних телефонів.

1.6. До роботи на комп'ютеризованому робочому місці (КРМ) з екранними пристроями допускаються працівники, що пройшли вступний та первинний інструктаж з питань охорони праці та пожежної безпеки.

1.7. До початку роботи з використанням екранних пристроїв працівник повинен пройти інструктаж з питань охорони праці та безпечного використанням екранних пристроїв, а також у випадках модифікації та організації роботи обладнання.

1.8. Користувач ПЕОМ один раз на 6 місяців повинен проходити повторний інструктаж з питань охорони праці та один раз на рік інструктаж з питань пожежної безпеки.

1.9. Кожен працівник, під час виконання своїх обов'язків, повинен:

– виконувати тільки ту роботу, яка доручена йому керівником або передбачена посадовими чи робочими інструкціями;

– дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку;

- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території університету;
- знати і виконувати вимоги правил пожежної безпеки, знати місця знаходження первинних засобів пожежогасіння та уміти ними користуватися;
- знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, вимоги санітарно-гігієнічних норм і правил, вміти надавати першу медичну допомогу;
- користуватися передбаченими засобами колективного та індивідуального захисту.

1.10. Електронні пристрої мають живлення напругою до 1000 В, тому, при виконанні робіт користувач повинен пройти інструктаж для отримання І групи з електробезпеки та один раз на рік перевірку знань відповідних нормативних актів з охорони праці та пожежної безпеки.

1.11. Приміщення, де розміщуються ЕОМ, повинні відповідати вимогам «Державних санітарних правил і норм роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин» (ДСанПІН 3.3.2.007-98).

1.12. Штепсельні з'єднання та електророзетки крім контактів фазового та нульового робочого провідників повинні мати спеціальні контакти для підключення нульового захисного провідника.

1.13. Неприпустимим є підключення ЕОМ, ВДТ, а також устаткування для їх обслуговування, ремонту та налагодження звичайної двохпровідної електромережі, в тому числі з використанням перехідних пристроїв.

1.14. Забороняється застосування саморобних подовжувачів, які не відповідають вимогам «Правил улаштування електроустановок» до переносних електропроводок.

1.15. Приміщення з ЕОМ повинні бути забезпечені переносними вуглекислотними вогнегасниками з розрахунку 2 шт. на кожні 20 м² площі приміщення.

1.16. Працівник має право відмовитися від роботи, якщо умови її виконання створюють загрозу його здоров'ю або життю, чи суперечать вимогам нормативних актів з охорони праці.

1.17. За порушення вимог цієї інструкції працівник несе адміністративну або дисциплінарну відповідальність згідно чинного законодавства України.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Оглянути робоче місце і привести його в порядок; переконатися, що на ньому відсутні сторонні предмети.

2.2. Перевірити зовнішнім оглядом загальний стан апаратури, перевірити справність електропроводки, з'єднувальних шнурів, штепсельних вилок, розеток.

2.3. Щоденно перед початком роботи необхідно очищати екранні пристрої від пилу та інших забруднень. Екранні пристрої протирають спеціальними серветками. Не дозволяється використовувати рідину або аерозольні засоби для очищення поверхонь комп'ютера;

2.4. Робочий стіл або робоча поверхня повинні бути достатнього розміру та мати поверхню з низькою відбивною здатністю, допускати варіативність під час розміщення екрана, клавіатури, документів і відповідного устаткування. Екранні пристрої мають бути встановлені так, щоб було зручно дивитися на екран – під прямим кутом (а не збоку) і трохи зверху вниз (при цьому екран має бути нахилений таким чином, щоб нижній його край знаходився ближче до користувача).

2.5. Відрегулювати освітленість робочого місця. За необхідності ввімкнути загальне та/або місцеве освітлення.

2.6. Відрегулювати та зафіксувати висоту крісла, зручний для оператора (користувача) нахил його спинки.

2.7. Для забезпечення безпеки та захисту здоров'я працівників усе випромінювання від екранних пристроїв має бути зведене до гранично допустимого рівня (впливу на людину факторів довкілля – шуму, вібрації, забруднювачів, температури тощо, які не спричиняють соматичних або психічних розладів, а також зміну стану здоров'я, працездатності, поведінки, що виходять за межі пристосувальних реакцій) з точки зору безпеки та охорони здоров'я працівника.

2.8. Забороняється самостійно усувати помічені під час огляду обладнання несправності, пошкодження обладнання, порушення вимог безпеки тощо. Про це необхідно терміново доповісти своєму керівнику або технічному персоналу, що обслуговує ПЕОМ, та до роботи не приступати.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Робота з персональним комп'ютером:

а) під час роботи з клавіатурою необхідно сидіти прямо, не напружуватися, розташовуючи клавіатуру на робочому столі у зручному місці, не допускаючи її хитання. Положення клавіатури та кут її нахилу мають відповідати побажанням оператора (користувача). Якщо в конструкції клавіатури не передбачено простір для опори долонь, то їх слід розташовувати на відстані не менше 100 мм від краю столу в зручній для роботи зоні, щоб працівник міг вибрати зручну позу й уникнути втоми рук;

б) для зменшення несприятливого впливу на оператора (користувача) маніпулятора типу «миша» (вимушена поза, потреба постійного контролю за якістю дій) необхідно забезпечити достатню для переміщення «миші» і зручного упору ліктьового суглоба поверхню столу;

в) не допускається технічне обслуговування і налагодження екранних пристроїв безпосередньо на робочому місці працівника під час роботи, забороняється самостійно виконувати ремонт апаратури;

г) для зниження факторів напруженості праці при роботі з ПЕОМ необхідно рівномірно розподіляти і чергувати характер робіт відповідно до їх складності. З метою зменшення негативного впливу монотонії доцільно застосовувати чергування операцій введення тексту та числових даних (зміна змісту робіт), чергувати редагування текстів та введення даних (зміна змісту та темпу роботи) тощо.

д) з метою збереження здоров'я працюючих, зменшення негативного впливу на них виробничих факторів, запобігання професійним захворюванням, а також підтримки працездатності повинні бути передбачені для відпочинку наступні регламентовані перерви:

- для розробників програм (інженерів-програмістів) – тривалістю 10 хвилин через кожну годину роботи;
- для користувачів ПЕОМ – тривалістю 10 хвилин через кожні 2 години;
- для операторів комп'ютерного набору – тривалістю 5 хвилин після кожної години роботи;

е) зображення на екрані має бути стійким, без миготіння, або інших видів нестабільності;

и) символи на екранах мають бути чіткими, відповідного розміру, між символами і рядками символів має бути належна відстань;

н) яскравість та /або контрастність символів має легко регулюватися працівником під час роботи, а також швидко адаптуватися до навколишніх умов;

е) у разі виникнення у працюючих з екранними пристроями зорового дискомфорту та інших несприятливих суб'єктивних вад, що настають, незважаючи на дотримання санітарно-гігієнічних і ергономічних вимог режимів праці та відпочинку, слід застосовувати індивідуальний підхід в обмеженні часу робіт і корекцію тривалості перерв для відпочинку або проводити заміну іншими видами робіт.

3.2. Не допускається використовувати комп'ютерну техніку закріплену за іншими працівниками та/або допускати безконтрольну роботу інших працівників на своєму робочому місці.

3.3. Забороняється самостійно виконувати будь-які ремонтні, профілактичні роботи комп'ютерного та периферійного обладнання, устаткування.

3.4. Не допускається відключати захисні пристрої, самочинно проводити зміни у конструкції та складі екранних пристроїв або їх технічне налагодження.

3.5. Не слід підключати потужні електроприлади (електрочайники, нагрівачі, електроінструмент, освітлювальні прилади, холодильники та іншу побутову техніку) в один мережевий фільтр з екранними пристроями.

3.6. Не допускається працювати на комп'ютеризованому робочому місці з устаткуванням, у якого під час роботи виникають нехарактерні сигнали, нестабільне зображення на екрані та інші несправності.

3.7. Обслуговування, ремонт та налагодження ЕОМ слід виконувати в окремому приміщенні.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Після закінчення роботи на КРМ виконати процедуру завершення сеансу роботи з ОС та відімкнути комп'ютер від мережі електроживлення (якщо інше не обумовлено технологічними вимогами). У разі оновлення ОС не вимикати комп'ютер із мережі живлення та дочекатися закінчення процедури.

4.2. Відключити від електричної мережі обладнання КРМ, підключене до ЕОМ, слід в наступній послідовності:

- відключити додаткове обладнання (принтер, модем, або інше);
- відключити монітор;
- відключити системний блок.

4.3. Привести в належний стан робоче місце, прибрати носії інформації, робочі папери, інструменти, пристосування, захисні засоби та інше.

4.4. Повідомити безпосереднього керівника про всі виявлені під час роботи недоліки.

4.5. Вимкнути в робочому приміщенні освітлення та інше обладнання.

4.6. Працівник, який останнім залишає приміщення, обладнане протипожежною та охоронною сигналізацією, повинен здати його під охорону.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ У АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. В процесі роботи можуть виникнути наступні аварійні ситуації:

- загоряння обладнання або матеріалів, виникнення пожежі;
- пошкодження ізоляції електрообладнання, виникнення напруги дотику та крокової напруги.

5.2. У разі виникнення аварійної ситуації необхідно:

- обгородити небезпечну зону і не допускати сторонніх осіб; якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю працівників і не призведе до більш тяжких наслідків, необхідно її зберегти такою, якою вона була на момент настання події, для проведення розслідування;
- повідомити про те, що сталося, керівника робіт;
- у випадку виникнення пожежі приступити до її ліквідації; якщо погасити пожежу своїми силами неможливо, викликати пожежних за телефоном 101.

5.3. У разі настання нещасного випадку:

- негайно звільнити потерпілого від дії вражаючого фактору;
- перенести його в безпечне місце;
- визначити стан потерпілого, при необхідності надати йому першу медичну допомогу, а у тяжких випадках викликати бригаду швидкої медичної допомоги за телефоном 103.

5.4. При ліквідації аварійної ситуації виконувати вказівки керівника робіт.

Склав:

Провідний фахівець відділу охорони праці
та пожежної безпеки

К.С. Босенко

Узгоджено:

Начальник відділу охорони праці
та пожежної безпеки

К.О. Каріх

В.о. начальника юридичного відділу

Н.Ю. Заїка

Голова комісії профкому з питань
охорони праці

М.М. Олада